

เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
THE PUBLIC WELFARE MANAGEMENT TECHNIQUES OF DIBON TEMPLE,
PHOTHARAM DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

^[1]พระครูวิภัชธรรมวิสิฐ (วิรัช วิรโช) PhrakruViphatthammawisit (Wirach Wiracho)

^[2]พระครูวิสุทธานันทคุณ PhrakhuWisutthanantakhun

^[3]พระราชสมุทรวชิรโสภณ PhraratSamutrawachirasophon

^{[1] [2] [3]}วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Ratchaburi Buddhist College,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: phrakruvip@hotmail.com

Article Received: May 17, 2024, Revised: August 23, 2024, Accepted: August 25, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon ระบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ในชุมชนtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 307 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และใน ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหาด้านสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ และด้านการแก้ปัญหามลพิษหรือสรรพสัตว์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการช่วยเหลือ เกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพและรายได้ ไม่มีผลให้ระดับการปฏิบัติที่มีต่อเทคนิคการจัดการ งานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม จังหวัด ราชบุรี ได้แก่ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนยังไม่เพียงพอกับภาระงาน ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีกับหน่วยงานสาธารณสงเคราะห์ภายนอก ปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจมีจำนวนมาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดtibon อำเภอโพธาราม

จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ควรเพิ่มและสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งเสริมทักษะองค์ความรู้แก่ในการปฏิบัติงานด้านงาน
สาธารณสงเคราะห์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือกันทำงานกับหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน (บวร) เพื่อสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกัน

คำสำคัญ: เทคนิคการจัดการ, งานสาธารณสงเคราะห์, พระสงฆ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the level of public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province, 2) to compare the action level towards the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province by classifying according to personal factors, and 3) to study problems, obstacles, and suggestions for the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province. The study was the mixed method research between quantitative and qualitative research. In term of quantitative research, it used the questionnaire as the tool to collect the data in the field study from 307 sample populations in Dibon community, Photharam District, Ratchaburi Province. The data were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, one-way analysis of variance. In term of qualitative research, using the documentary analysis and interview as the tools to collect the data in the field study from 9 key informants and analyzed the data through the content analysis technique. The research results found that: 1) Public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province in overall, it was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the aspect of supporting public property, public property places, and the aspect of helping people or all living creature was at a high level, while the aspect of conducting business to help and support was at a moderate level, and the aspect of helping and supporting the others affairs for the public benefit was at a moderate level. 2) Comparative results of the opinion towards the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province by classifying according to personal factors, it was found that age had an effect on the opinion on action level of the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province by classifying according to personal factors in overall was significantly different level at 0.05, while the personal factors, namely gender, education, occupation and income had no any effect on the action level of the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province in overall was not different. 3) Problems, obstacles, and suggestions for the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province included: the number of personnel working with government agencies and communities was not sufficient to meet the workload, there was a lack of good coordination with external public welfare agencies, social and economic problems were many

and more complex. As well as the suggestions on the public welfare management techniques of Dibon Temple, Photharam District, Ratchaburi Province include: increasing and recruiting personnel as well as enhancing skills and knowledge in performing sufficient and quality public welfare work, and should promote coordination and cooperation with government and private agencies (Bowon) to create a network of joint operations.

Keywords: Management Techniques, Public Welfare, Monks

บทนำ

ชนชาติไทยนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมายาวนาน โดยมีวัดเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา เป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ เป็นสถานที่ร่มรื่นร่มเย็นทั้งทางกายและทางใจ เหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม วัดเป็นสัญลักษณ์ของความสงบร่มเย็นและความสะอาด และมีสาธารณประโยชน์ของวัดส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบกิจกรรมทางสังคม นอกเหนือจากใช้เป็นที่พักบิณฑบาตและส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของวัดที่สำคัญคือการเข้าไปช่วยเหลือสังคม หมู่บ้านแต่ละแห่งต่างมีวัดประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน เป็นสมบัติร่วมกันของคนทั้งหมู่บ้าน วัดจึงเป็นเครื่องรวมสังคมย่อยให้เป็นหน่วยเดียวกัน บทบาทของวัดในฐานะเป็นศูนย์กลางของสังคมนั้นนอกจากอบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชนแล้ว ยังเป็นสถานศึกษาสำหรับชาวพุทธด้วย ดังนั้น หากจะกล่าวถึงคำว่า วัด ประชาชนไทยทราบดีว่าหมายถึงหน่วยงานหรือสถานที่อันเป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งคำสอน ศีลปะ และวัฒนธรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งส่งเสริมทั้งด้านค่านิยม ทศนคติ ความรู้ความสามารถของคนในสังคมนั้นมีบทบาทไม่น้อยไปกว่าหน่วยงานอื่นใด (พระพิพัฒนศาสนกิจวิธาน (พิพัฒน์ สุเมธโส), 2551)

ในอดีต พระสงฆ์ดำรงอยู่ในฐานะเป็นผู้นำของสังคมไทยในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสติปัญญาและการพัฒนา พระสงฆ์เป็นครูของประชาชนและการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในชนบท ความเจริญที่เกิดขึ้นมักเกิดจากความริเริ่มของพระสงฆ์หรือมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นได้มากมาย ยิ่งมองย้อนไปไกลเท่าใดก็ยิ่งเห็นความเป็นผู้นำสังคมเป็นพระสงฆ์มากขึ้นเท่านั้น แม้ในปัจจุบัน พระสงฆ์ก็ยังมียุทธศาสตร์สำคัญอยู่ไม่น้อยในสังคมชนบท ดังพระพุทธพจน์ว่า เบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง สัตว์ทั้งหลายผู้มีจิตใจในจักขุน้อยมีอยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อมเสีย ผู้รู้ทั่วถึงซึ่งธรรมยัง จักมี” (ดูรายละเอียดใน วิมหา. (ไทย) 4/32/39.) ทั้งนี้ เพราะเหตุผลและบรรพชิตต่างต้องพึ่งอาศัยกันและกันด้วยการให้วัตถุและให้ธรรม ดังในคำสอนเรื่องทศ 6 ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงกล่าวถึงหน้าที่ของพระสงฆ์ที่จะพึงมีต่อพุทธบริษัทไว้ว่า ห้ามมิให้กระทำความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ทำสิ่งที่ฟังแล้วให้แจ่มแจ้ง และบอกทางสวรรค์ให้ (ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) 11/272/216.)

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านหรือสังคมคือชาวบ้านมีหน้าที่อุปการะบำรุงพระสงฆ์ในด้านปัจจัยและวัตถุ ส่วนพระสงฆ์มีหน้าที่อุปการะชาวบ้านในด้านธรรมะ คือ คำแนะนำสั่งสอนในด้านศีลธรรม คุณธรรมอันจะเป็นหลักหรือแนวในการพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งๆ ขึ้น (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2546) เมื่อกล่าวถึงความสำคัญของวัดแล้ว วัดควรมีคุณลักษณะตามพุทธประสงค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎก คือ ไม่ไกลชุมชน ไม่ใกล้ชุมชน สะดวกแก่การเดินทางในเวลากลางวันไม่มีความพลุกพล่าน ในเวลากลางคืนเงียบสงบ ไม่มีเสียงกึกก้อง เหมาะแก่การประกอบกิจของผู้

ต้องการความสอดคล้องตามสมณวิสัย จากลักษณะต่างๆ ข้างต้น เห็นว่าวัดเปรียบเสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนและเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมของชุมชน สังคม และสาธารณประโยชน์ต่างๆ ดังนั้น ความผูกพันของวัดกับชุมชนจึงมีมาอย่างยาวนาน อันเป็นไปในรูปแบบเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน (พระธรรมวรเมธี (สุชิน อคฺคชิโน), 2550)

ปัจจุบันการคณะสงฆ์หรือการพระศาสนา หมายถึง ภารกิจ 6 ประการ ประกอบด้วย การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) โดยนัยนี้ การสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ การดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์ของแก่หน่วยงานหรือของบุคคลหรือคณะบุคคล หรือการช่วยเหลือเกื้อกูล หรือการอุดหนุนจนเจือสถานที่ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติหรือประชาชนทั่วไป เหตุนั้น การสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นงานในส่วนที่คณะสงฆ์จะช่วยสังคมได้ เช่น การช่วยเหลือผู้ยากไร้เพราะถูกไฟไหม้บ้าน การจัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยหรือการจัดการให้ในพิธีงานศพโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย ไม่เรียกเก็บค่าน้ำ ค่าไฟ ไม่เรียกเก็บค่าเจ้าพนักงาน ตลอดจนการให้การช่วยเหลือสังคมทั้งภายในและนอก ในส่วนของภายใน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาทำบุญที่วัดให้เหมาะสม สะอาด สะดวก สบาย และในส่วนของภายนอก ได้แก่ การสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวบ้านที่มีทุกข์เท่าที่จะทำได้โดยไม่นิ่งดูดาย เป็นต้น (พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม), 2548)

อย่างไรก็ตาม จากการที่ประเทศไทยเริ่มรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา และรัฐบาลได้เริ่มดำเนินการพัฒนาประเทศด้วยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยดำเนินการพัฒนาประเทศตามรูปแบบของตะวันตก ส่งผลให้ประเทศมีความก้าวหน้าทันสมัยทางเทคโนโลยีมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามความสำคัญของวัดก็เริ่มลดน้อยลง บทบาทเด่นๆ หลายอย่าง บทบาทบางอย่างของวัดจึงถูกลืม เข้าในลักษณะที่ว่า ลืมของเก่า เมาของใหม่ (พระธรรมวรเมธี (สุชิน อคฺคชิโน), 2550)

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมา ประกอบกับการที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง “เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้พัฒนาการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 1,312 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 ข้าราชการท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ครู/อาจารย์ของสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 2) สร้างเครื่องมือ 3) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 4) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.864 5) นำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี รวม 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ

(F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

1. เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ที่	เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล	3.38	0.49	ปานกลาง
2	การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์	3.44	0.54	ปานกลาง
3	การเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ	3.51	0.46	มาก
4	การเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์	3.51	0.47	มาก
ภาพรวม		3.46	0.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ และด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 และด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 7 คณะสงฆ์วัดติบอนร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินกิจการชมรมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการดำเนินกิจการสงเคราะห์ศพไร้ญาติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และอันดับถัดมา ได้แก่ ข้อ 2 คณะสงฆ์วัดติบอนให้การสนับสนุนชุมชนใน

การดำเนินการกิจการห้องสมุดเพื่อประชาชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ตามลำดับ ส่วนในข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ตามลำดับ

1.2 ด้านการช่วยเหลือกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการช่วยเหลือกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 คณะสงฆ์วัดติบอนอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของวัดในการบริหารจัดการน้ำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาได้แก่ ข้อ 10 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการร่วมกับหน่วยงานรัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และอันดับถัดมา ได้แก่ ข้อ 5 คณะสงฆ์วัดติบอนมีส่งเสริมการจัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์ชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ตามลำดับตามลำดับ

1.3 ด้านการถือกุศลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการถือกุศลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 คณะสงฆ์วัดติบอนอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของวัดในการสร้างถนนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 รองลงมาได้แก่ ข้อ 6 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการก่อสร้าง฼าปนสถานเพื่อ฼าปนกิจศพผู้ยากไร้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ตามลำดับ

1.4 ด้านการถือกุศลประชาชนหรือสรรพสัตว์ เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการถือกุศลประชาชนหรือสรรพสัตว์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 4 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการจัดตั้งกองทุนทำอาหารเลี้ยงเด็กนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และข้อ 9 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการตรวจเยี่ยมและให้ความอนุเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมาได้แก่ ข้อ 2 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการช่วยเหลือและอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของวัดเป็นที่พักพิงผู้ประสบภัยพิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และอันดับถัดมา ได้แก่ ข้อ 5 คณะสงฆ์วัดติบอนมีการสนับสนุนหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากโควิด 19 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ ตำบลนางแก้ว อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3.1 ปัญหา อุปสรรค ในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหา อุปสรรคในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนยังไม่เพียงพอกับการะงาน ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีกับหน่วยงานสาธารณสงเคราะห์ภายนอก ปัญหา ด้านสังคมเศรษฐกิจมีจำนวนมากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ควรเพิ่มและสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งเสริมทักษะองค์ความรู้แก่ในการปฏิบัติงานด้านงานสาธารณสงเคราะห์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือกันทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (บวร) เพื่อสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ ตำบลนางแก้ว อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่า คณะสงฆ์วัดติบอนมีหน้าที่บทบาทสำคัญในงานสาธารณสงเคราะห์ โดยให้การช่วยเหลือและสงเคราะห์ในบริบทของงานต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพระดับหนึ่ง แต่ก็ยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาเจ้าอาวาสเป็นหลัก สำหรับแนวทางในพัฒนาเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะสงฆ์วัดติบอนควรมีการบริหารจัดการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านงานสาธารณสงเคราะห์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการแนวทางในพัฒนาชุมชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการหรือองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ควรประสานความร่วมมือในการดำเนินงานการสาธารณสงเคราะห์ และควรเพิ่มบุคลากรรับผิดชอบให้มากขึ้นเพื่อรองรับงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อวัดติบอง และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนมากมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์วัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการงานการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ และด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือพระภิกษุสงฆ์ดำเนินการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยและกฎหมายของฝ่ายบ้านเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทางด้านจิตใจตามหลักไตรสิกขา และคุณภาพชีวิตของประชาชนทางด้านกายภาพต่างๆ ดังกล่าวนี้น สอดคล้องกับที่พระสมุห์จรัญ จารุธมโม (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง วัดมีการดำเนินงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีนโยบายการทำงานมีแผนงานการจัดการที่ดีเหมาะสมกับงานและการกระจายงาน การอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการสาธารณสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมในงานการ สาธารณสงเคราะห์ให้แก่ชุมชน และการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม และมีการสนับสนุนการประสานร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ ตำบลนางแก้ว อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีผลอภิปรายดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์วัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ และรายได้ ด้วยความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ชุมชนมีความสุข ดังนั้น ปัจจัยด้านเพศ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้น สอดคล้องกับที่พระมหาสุวัฒน์ คุณวุฒโฒ (สุแป้น) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศ ส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์วัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ และรายได้ ด้วยความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ชุมชนมีความสุข ดังนั้น ปัจจัยด้านอายุ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้น

สอดคล้องกับที่พระครูสันติธรรม (นพดล ธีรสนโต) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการวัด : กรณีศึกษาวัดกำแพงเหนือ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า อายุทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับที่พระอำนาจ จันทสโร (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวรารามแผนกสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อายุทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์วัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ และรายได้ ด้วยความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ชุมชนมีความสุข ดังนั้น ปัจจัยด้านการศึกษา จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อ สอดคล้องกับที่พระศักดิ์จรินทร์ ฐิตสวโร (เลียดทอง) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า การศึกษาไม่มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2.4 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์วัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ และรายได้ ด้วยความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ชุมชนมีความสุข ดังนั้น ปัจจัยด้านอาชีพ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อ สอดคล้องกับที่พระมหาไชยณรงค์ ภทฺทมนี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎีอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า อาชีพ มีผลให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

2.5 รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์วัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ และรายได้ ด้วยความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ชุมชนมีความสุข ดังนั้น ปัจจัยด้านรายได้ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อ สอดคล้องกับที่พระปลัดบรรจบ กิตติยาโณ (รัตนแดง) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนดำนมะขามเตี้ยวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้มีผลให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3.1 ปัญหา อุปสรรคในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนยังไม่เพียงพอกับภาระงาน ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีกับหน่วยงานสาธารณสงเคราะห์ภายนอก ปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจมีจำนวนมาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ควรเพิ่มและสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งเสริมทักษะองค์ความรู้แก่ในการปฏิบัติงานด้านงานสาธารณสงเคราะห์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือกันทำงานกับหน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชน (บวร) เพื่อสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกันสอดคล้องกับที่พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศนวิสัย พบว่า งานสาธารณสงเคราะห์ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติงานออกมาแล้วเป็นสาธารณประโยชน์จริง อย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญต้องปรับประยุกต์หลักพุทธธรรมอันเหมาะสม หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรม และหลักสังคหวัตถุธรรม ฯลฯ มาใช้ในการปฏิบัติ งานทั้งระบบอย่างเหมาะสมดั่งงาม โดยมีเป้าหมายจุดประสงค์หลักกว่าให้คณะสงฆ์ได้ถือปฏิบัติดำเนิน การเน้นหลักให้คณะสงฆ์ได้ทำงานช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ การปฏิบัติงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ภาค 15 จึงต้องเน้นหนักไปในทิศทางที่เกี่ยวกับการที่คณะสงฆ์ต้องให้ความสงเคราะห์ประชาชนในชุมชนและสังคม ยังเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้านอีกทางหนึ่งด้วย ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยและกฎหมายกฎระเบียบของบ้านเมือง เพื่อมุ่งพัฒนาทั้งทางคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางวัตถุและจิตใจให้มีความสุขสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และจิตใจอันจะนำความสุข ความเจริญพัฒนามาสู่วัดและชุมชนสังคมประเทศชาติ

3.2 ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่าคณะสงฆ์วัดติบองมีหน้าที่บทบาทสำคัญในงานสาธารณสงเคราะห์ โดยให้การช่วยเหลือและสงเคราะห์ในบริบทของงานต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพระดับหนึ่ง แต่ก็ยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาเจ้าอาวาสเป็นหลัก สำหรับแนวทางในพัฒนาเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะสงฆ์วัดติบองควรมีการบริหารจัดการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านงานสาธารณสงเคราะห์อย่างเป็นระบบสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการแนวทางในพัฒนาชุมชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และคณะสงฆ์หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ควรประสานความร่วมมือในการดำเนินงานการสาธารณสงเคราะห์ และควรเพิ่มบุคลากรรับผิดชอบให้มากขึ้นเพื่อรองรับงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อวัดติบอง และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่พระมหาสันติ ฐานวโร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักพุทธธรรมในงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินกิจการให้เป็นสาธารณประโยชน์ หรือสถานที่ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของประชาชน ซึ่งได้ดำเนินการแล้วอย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญต้องปรับประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมอันเหมาะสมมี หลักสังคหวัตถุธรรม หลักสาราณียธรรม และหลักพรหมวิหารธรรม ฯลฯ มาใช้ในการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยมีเป้าหมายจุดประสงค์หลักกว่าให้คณะสงฆ์ได้ถือปฏิบัติดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ การดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เขตทุ่งครุ จึงต้องเน้นไปในทิศทางที่เกี่ยวกับการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนและสังคม ยังเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยและกฎหมายกฎระเบียบของบ้านเมือง เพื่อการพัฒนาทั้งทางคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางด้านจิตใจและทางด้านกายภาพ ได้แก่ วัตถุสิ่งของ ให้มีความสุขสมบูรณ์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยมีวัดและพระสงฆ์เป็นผู้นำที่สำคัญในการดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุและจิตใจในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันจะนำความสุขมาสู่ประชาชน สังคมและประเทศชาติให้มีความสุขเจริญก้าวหน้าต่อไป

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดตึบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สรุปลงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดตึบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สรุปลงได้ดังนี้

1. ด้านการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ประกอบด้วยพัฒนาการบริหารจัดการพร้อมบูรณาการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลให้เป็นระบบ เพิ่มทักษะศักยภาพบุคลากรในการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล และสร้างเครือข่าย (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล
2. ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วยพัฒนาการบริหารจัดการพร้อมบูรณาการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ เพิ่มทักษะศักยภาพบุคลากรในการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ และสร้างเครือข่าย (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์
3. ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานอื่นเป็นสาธารณสมบัติ ประกอบด้วยพัฒนาการบริหารจัดการพร้อมบูรณาการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานอื่นเป็นสาธารณสมบัติ เพิ่มทักษะศักยภาพบุคลากรในการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานอื่นเป็นสาธารณสมบัติ และสร้างเครือข่าย (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน เกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานอื่นเป็นสาธารณสมบัติ
4. ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ ประกอบด้วยพัฒนาการบริหารจัดการพร้อมบูรณาการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์อย่างเป็นระบบ เพิ่มทักษะศักยภาพบุคลากรในการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ และสร้างเครือข่าย (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน เกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 คณะสงฆ์ ควรมีการบริหารจัดการและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านงานสาธารณสงเคราะห์ โดยสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี หรือแผนพัฒนาชุมชนของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนให้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นทีม
 - 1.2 คณะสงฆ์ โรงเรียน หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน (บวร) ควรประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมงานสาธารณสงเคราะห์ เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง
 - 1.3 คณะสงฆ์ควรเพิ่มศักยภาพและทักษะทางบุคลากรยกระดับมีการดำเนินงานของวัดที่มีฐานะเป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หรือ อปต. ให้มีศักยภาพเฝ้าระวังด้านจิตใจแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับ พุทธนวัตกรรมในการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
 - 2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานสาธารณสงเคราะห์
 - 2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบในการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ตามหลักพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เทศบาลตำบลบ้านฆ้อง. (2565). **แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฆ้อง (พ.ศ. 2566-2570)**. ราชบุรี: เทศบาลตำบลบ้านฆ้อง.
- พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ. (2558). **การพัฒนาแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์วิถีพุทธ**. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสนดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสันติธรรม (นพดล ธีรสนโต). (2564). **รูปแบบการบริหารจัดการวัด : กรณีศึกษาวัดกำแพงเหนือ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ฝุสสุธมโม). (2548). **สารภาค 15**. กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี.
- พระธรรมวรเมธี (สุชิน อคฺคชิโน). (2550). **การพัฒนาวัด**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระปลัดบรรจบ กิตติยาโณ (รัตน์แดง). (2558). **ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาระรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพิพัฒน์ศาสนกิจวิธาน (พิพัฒน์ สุเมธโส). (2551). **หลักการแนวคิดและวิธีการพัฒนาวัดพัฒนา 51**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- พระมหาไชยณรงค์ ภูทมนี่. (2556). **บทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสันติ ฐานวโร. (2560). **การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุวัฒน์ คุณวุฒโฒ (สุแป้น). (2564). **การจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในตำบลบ้านซ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศักดิ์จรินทร์ ฐิตส่วโร (เลียดทอง). (2563). **การจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์จรัญ จารุณโม. (2556). **บทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอำนาจ จันทสโร. (2561). **การจัดการเรียนรู้ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวรารามแผนกสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2546). **พุทธธรรมกับการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.